

Predikacio – 2016. szeptember 27./október 23.

Ezsdrás 4,6-10

1

És prófétáinak a próféták, Aggeus, a próféta és Zakariás az Iddó fia a zsidóknak, akik valának Júdában és Jeruzsálemben, szólván nékik az Izráel Istenének nevében.

2

Akkor fölkelének Zorobábel, Sealtiel fia és Jészua, a Jósádák fia, és hozzá kezdének Isten háza építéséhez, mely Jeruzsálemben van, s velök valának Isten prófétái, támogatóván őket.

3

Abban az időben jöve hozzájuk Tattenai folyóvizet túli helytartó, és Sethar-bóznai és társaik, és így szólának nékik: Ki adott néktek szabadságot, hogy e házat építsétek s e kőfalat készítsétek?

4

Ekkor megmondánk nékik ily módon, hogy kik ama férfiak névszerint, kik ez épületet építik.

5

És az ő Istenök szeme vala a zsidók vénein, hogy nem akadályozzák meg őket az építésben, míg az ügy Dárius elébe jutand, amikor is levélben fognak felelni e dologra nézve.

Ezsdrás 5,1-5

B.olv. kalauz. Ezsdrás célja: a templom és kultusz helyreállítása. Korábban jött, mint ahogy a 70 esztendő lejárt volna (539 –ben 517 helyett) egy kis zsidó közösséggel (kb. egy utca). Mert ezt is Isten kegyelme, Aki tudja, hogy elfáradunk a várakozásban és előre megmutatja, mi várható. → Mi Egyház, a jövőendő üdvkorszak, az elveszített Paradicsom, előízét mutatjuk fel, mellyel vonzóvá tudjuk tenni az Isten Népét és ügyét. Pl.: Jézus jön vissza és az Isten országa, az Egyház hirdeti Jézus eljövendő uralkodását. Vonzóvá mi tesszük azt. A szabadságharcosoknak vonzóvá kellett tenni a szabadságot.

De a 70 év lejárta előtt Ezsdrás, nem tudja beteljesíteni a célját. Még 22 évig kellett küzdenie a templom és Jeruzsálem felépüléséig és a zsidók nagyobb csoportjának hazatéréséig. Egy generáció, amely a küszöb nemzedék volt. → A „küszöb nemzedékek” feladata: a) összekötni a múltat a jövővel (mi tudjuk, mi volt a múltban és már látunk egy kibontakozó jövőt); b) elválasztani a múltat a jövőtől (mi kell, hogy felfogjuk a múltból, ami rossz volt és nem szabad engedni, hogy a jövőt fertőzze); c) előkészíteni a jövőt, a belépés nélkül (a mi dolgunk a küzdés, beteljesedés nélkül). Mindezt úgy, hogy több terhet hordozunk, mint a többiek (a küszöbön mindenki keresztül megy és súlyával rátámaszkodik) és nem megyünk be a következő szakaszba (mint, ahogy a küszöb sem megy a szobába). A küszöb nemzedék küldetési feladatának betöltése: a küldetéstudat és a hit (ezek nélkül nem bírnánk ki és feladnánk). Pl.: 56 hősei nem mehettek be a jövőendőbe, de előkészítették azt.

1. A történelemből megértették Isten szavát (1-2).

1.1. A Perzsa-birodalomban királyváltás volt: a folyamatos vádolások miatt a templomépítést leállító király, Artahastá (Cirus és Ahasvérus utóda, akiknél szintén folyamatos volt a zsidók vádolósa, de nem érték célt) után Dárius következett. Isten a történelemből is szól. A) Nem olvashatunk olyat, hogy Haggeus és Zakariás próféta külön Isteni kijelentést kapott volna. De megértették, hogy itt a lehetőség, a megkezdett Isteni cél folytatására. → Isten üzeneteként kell értelmezni a történelmi helyzeteket. S ha azok lehetőséget hoznak, akkor ki kell használni. B) Haggeus és Zakariás együtt beszélte meg és elemezte a helyzetet. Ez az együttgondolkodás és egymás kiigazítása volt az Isteni üzenet megfejtésének a mechanizmusa. → Fontos, hogy legyen olyan társ, akivel együtt tudsz gondolkodni és Istenre figyelni, akivel meg tudod osztani gondolataidat és még ki nem forrott terveidet (a nélkül, hogy félreértene, túl nagy jelentőséget tulajdonítana a gondolatnak - mintha már készülődne is a megvalósulás - és elmondaná másoknak is). Mielőtt döntésre jutnál bizonyos nagyobb dolgokban, beszélj azt végig valakivel, aki testvéred az Úrban.

1.2. Dáriusnál már nem olvashatunk a zsidók felé történő vádolásról az ellenségek irányából. Talán már (magukból kiindulva) azt gondolták a zsidók ellenségei, hogy már felhagytak a templom építésével (három királynál folyamatos volt a vádaskodás). De Isten ügye nem az ember ügye és Isten gondolatai, nem az emberek gondolatai. → Mi másként működünk mint a hitetlen átlagember: kitarthatók, megbocsátóak, hűségeselek, önzetlenek, ellenségért imádkozók, áldozatkészek, Istentől jutalmat várók, reménykedőek stb. vagyunk. Megtartjuk és őrizzük az Isten által adott terveket és ígéreteket évtizedeken keresztül is. Nem lehet az emberi logika szerint az Isten cselekedeteit és az Egyház megnyilvánulását kiszámítani. Meg kell tanulnunk az Istentől adott terveket és álmokat őrizni. Azokról semmilyen váltásnál sem lemondani. Mert Isten majd elhozza annak megvalósítási idejét. Lehet, hogy nem a mi időnkben. Akkor pedig gondoskodni kell az Isteni üzenetek örökítéséről. Pl.: nekem van egy álmom: „Kaszony, ahol jó lakni”.

1.3. Akik megértették Isten szavát: Haggeus és Zakariás próféta, akik együtt lépett fel. Mert külön-külön Isten prófétái voltak, de nagy valószínűséggel egymással találkoztak, elemezték a kialakult új politikai és társadalmi helyzetet és jutottak együtt olyan döntésre, hogy a népet biztatni kell a templomépítés folytatására. → A próféták kevesen vannak (ott is csak kettőről olvasunk, akik látták a lehetőséget), de találkoznak egymással. Pl.: mindig csodálkozom, hogy olyanokkal találkozok hatalmas távolságokból, akikkel azonos az

értékrendünk és hasonlóan látjuk a jelenségeket. Folyamatosan elemezni kell közösségben is a környezetünk alakulását és másokkal is egyeztetni kell. Pl.: ezért jó az Igei alkalmon való részvétel, a lelkiigondozi beszélgetés, a baráti összejövétel.

1.4. Isten nevében prófétáltak. Isten, aki felettük volt. Ez az elhelyezkedés, rangsort jelent. Ui. Isten az egyedüli vezetőjük (ha velük lett volna, akkor védelmező) és a történelem ura is (aki irányít és átlát mindent). Felülről, az Isten szempontjából látták a próféták is a népük sorsát. → Isten ha vezet minket, akkor nem állhat senki ellent. Az Isten szemszögéből teljesen másként is tűnhet a helyzetünk, mert felülről láthatjuk az összefüggéseket és a következő lépéseket. Pl.: bizonyára, ha most kezdenénk újból az életünket, sok mindent másként csinálnánk. Mert már bölcsebben, „magasabbról” látjuk a helyzetünket. Az Isten emberének ez a felemelkedés adatik meg.

1.5. Akik kiviteleztek a próféták utasítását: Zerubbábel (: Babilon sarja, mert fogságban született és talán kereste a maga önazonosságát és helyét) és Jécua (vezető). Pedig az egész népnek hirdette a két próféta a meglátásait. A két próféta sem vonta ki magát a munkából, hanem segítettek a két kivitelezőnek. → Lesznek mindig, akik meghallják és megcselekszik Isten szavát. Még akkor is ha kevesen, de az lesz az elég. Mert az a kevés, hatalmas áldozatokat is képes hozni és minőségesen áll Isten ügyébe. De nem szabad senkit magára hagyni a munkájában. Hanem folyamatosan ott kell mellette lenni a segítségünkkel (mint a két próféta sem hagyta ott a munkát). Pl.: biztosítani a másikat, hogy számíthatsz rám, kitartok melletted, nem hagylak cserben. Tehát a prófécia, a munka kezdete, s a további áldozathozatalt is fel kell vállalni.

2. Megjelennek a régi ellenségek: Tattenaj és Serat-Bóznaj (3-4). → Mert a régi bűnök és kísértések azonnal jelentkeznek, ha ismét az Isten ügyét felvállaljuk. Már ismerjük őket és hatásukat.

2.1. Módszereik: 1) Számon kérnek: ki adott parancsot, engedélyt? Ez a kérdés, a retorikai, mely a cselekedet jogosságát kérdőjelezi meg (nem kíváncsiak a válaszra). Üzenet: nincs engedélyetek emberi hatalomtól, tehát törvénytelen dolgot cselekedtek. Azért kérdez és nem kijelenti az üzenetet, hogyan megszegyénítsen. → A) A létünk, munkák, kinézetünk, testünk, gyereknevelésünk, nemzetünk, történelmünk, hitünk, üdvösségünk stb. jogosságát az ellenség megkérdőjelezi. Pl.: a magyar lakosság 98% -ának nincs rendben az önértékelése (megj.: a fogyasztóknak van rendben, akik nem rendelkeznek rossz kódokkal és ők örülnek az életnek – Bocskay, velük találkozáva és őszinte

örömüket látva, magát tartotta fogyatékosnak). Cél: A kisebbségi érzés megerősítése (nyomorult vagy, nincs jogod itt lenni, szolgálni, élni, ilyennek lenni, gyereket nevelni stb.). B) Fontos, hogy ne tegyünk fel ilyen rosszindulatú és megszegítő kérdést. Ne legyünk az ellenség szövetségesei a megszegítéssel. Mert ezeknek a vége: az elmélyültebb ellenségeskedés (veszekedés, harag, bosszú stb.). De személyesen is van sok megszegítő kérdésünk: „nem bírtál már egy jobb kabátot felvenni?” – kérdezi a feleség a templombajövetel előtt a férjtől a gyerekek előtt. Aki erre bepöccen, mert férfiúi és apai tekintélyét érzi sértettnek és haragvó szívvel jönnek a templomba.²) Megfélemlíteni akarnak: nevetek kérdeznek, akik az épületet (nem is templomnak nevezik, ami a megvetés jele) építik. A) Ez a stílus olyan, mint amikor a tetteket meg akarják nevezni. Cél: a büntudat és szorongás. S ez a vádló stílus, már a büntudat felébresztésére és a büntetés félelmetes várására irányul. → Még nincs is meg a bozonyított vád, de a cél: a büntudat. A büntudat következménye: vezethetőség a zsarolhatóság érzete által (mert a büntudat hatalmas terhétől csak bűnhődéssel lehet megszabadulni, s a bűnhődés fizetési módja, a zsarolás mechanizmusává alakulhat a büntudat fenntartója által; pl.: a büntudat fenntartása, a diktatúrák kedvelt eszköze; a büntudat fenntartásának eszköze, a homályos és többértelmű törvénykezés; fontos, hogy mindig egyértelmű kapcsolati szerződéseink, feladatkiosztásaink, megnyilvánulásaink legyenek, hogy ne terheljük a környezetünket a büntudat kialakulásának lehetőségével), a bűnös felmentése (mert aki másnak nem csak fájdalmat, de büntudatot is képes okozni, az az áldozat meglévő büntudatára hivatkozva, felmenti magát: „megérdemelte”), a félelem tárgyának megteremtése (az állandósult tárgy nélküli félelem, a szorongás, a maga létének igazolását keresi és megteremti az önmaga létének értelmét, a félelme tárgyát; mert az indokolt és világos félelmet, könnyebb elviselni és ahhoz viszonyulni, mint a bizonytalan szorongást; s így a szenvedő, a saját szenvedéseinek az állandó újjáteremtőjévé válik). 3) A kisebbségi érzés és a megfélemlítés következménye: a vegetálás (a kreatív és bátor cselekedetek helyett, „csak éljük túl, már nem akarok semmit”) és az izoláció (mindenki a maga túlélésére koncentrál, mert a másokra már nincs ereje és talán, ha egy kissé összejátszik az ellenséggel és a társaival való szövetségtől elfordul, vagy be is árulja az övét, akkor a nyomás mérséklődhet és még egy kis mozgástere is lesz). Aki csak önmagában vegetál, az nem fog semmit önmagától tenni, csak parancsra. Annak nincs belső, csak külső motivációja. Annak nincs semmilyen belső értékrendje, csak kívülről mondják meg mit higgyen.

2.2. Jellemük: 1) Irigyek. Mert nem vehetnek részt a kiválasztott nép áldásában. Ezért a maguk rossz indulatát, az irigységet takarva (főleg önmaguk előtt), egy hivatalos ügyek kreáltak az építkezésből: feljelentették a zsidókat a királynál, a lehetséges adófizetés elkerülése és a lázadás vádjával. Hiányos információikat előítéleteik keretébe rakva, súlyos vádakot állítottak össze. → A véleményünk alapját mindig nagyon körültekintően vizsgáljuk meg. Különben veszélyes rágalmozással válhat. 2) Beszűkültek. Nem tudnak másra gondolni, csak a zsidók építkezésére. Azonnal megjelennek az építkezésnél, pedig már évek teltek el a leállás óta. Pedig nekik is volt saját feladatuk, de most az nem volt fontos. → Jellemző magatartás. Amikor nem tud az ember másra gondolni, mint a vélt nagy igazságán esett sérelmére és nem a maga dolgát teszi, hanem a másét szeretné meghatározni. Sokan, a maguk sikertelenségét és kisebbségi érzéseit azzal szeretnék palástolni, hogy más területeken okoskodnak és más idejét, munkáját és pénzét osztogatják (pl.: „ezt majd én jobban tudom, te nem jól csinálod, én majd megmondom neked”). Osztogassa és rendezgesse mindenki azt, amihez köze van. Annyi területet adott mindenkinek az Isten, hogy azon bőségesen kiélheti magát. Amit megszerzett. Sosem értettem azokat és rendkívül bosszantottak, akik más ügyét még fel akarják venni és mindezért még feszültséget is képesek bevállalni. Az „igazság nevében”. 3) Hiányos a kommunikációjuk. Az érintettekkel, a zsidókkal nem beszélnek, csak egymást hergelik. Az érintettek felé a kommunikáció célja, nem a tisztázás, az együttműködés, a kompromisszumkeresés, hanem a megszégyenítés és a vádolás. De a két ellenség, Tattenaj és Serat-Bóznaj, együtt jelentkezve, feltételezhetően, már egymást korábban hergelték (radikalizálták, a megoldástól és a más véleménytől izolálták). S azért csak most szólnak, mert korábban gyengének érezték magukat, s vélemény megerősítésével érezték magukat erősnek. → A kommunikációnk felett folyamatos ellenőrzést kell gyakorolnunk. A feszültség kialakuló fázisában, még orvosolható a helyzet, a megfelelő érintettekkel való egyeztetés és a kölcsönös megegyezés készsége által. De ha már a negatív vélemény mellé szövetségeseket állítunk, akkor szinte lehetetlen a feloldás (már a szövetségi hűség, a másik előtti megszégyenülés, a következetlenség vádja miatt sem). Sose kössünk elhamarkodottan véleményszövetségeket valakivel szemben. Pl.: Egy munkahelyen az egyik illető, a főnök riválisává nőtte ki magát. A háttérből gúnyos megjegyzéseket tett a vezetésre, a „megfelelő” kollegák előtt. A kollegák vevők voltak az egyre rendszeresebbé váló elégedetlenkedésekre és egy idő után, egy vezetést a hátérben szapuló és mindent feketén beállító kör alakult ki. A főnök még erről nem

tudott semmit. Majd a főnök és ez a rivális, egy alkalommal együtt beszélgetett hosszadalmasan. A rivális akkor kezdte látni, hogy itt egyáltalán nem olyan sötét a kép, amit ők a háttérben egymásban kialakítottak, de a szövetségesek már be voltak indulva. S amikor másnap egy értekezleten kirobbant az ügy, a rivális már viszkózott volna, de a „szövetség” nem engedte. Majd az ügyet a felsőbb vezetés elé vitték. A főkolompot és néhány szövetségest kirúgtak. A vállalati munka törést szenvedett. Kár volt érte.

2.3. Ezek rosszindulatú kérdések, hitvallásra ösztönöznek. Meg kell felelni érthetően és kézzelfoghatóan, hogy mi az Istentől kaptuk a felhatalmazást, a helyünket, a kinézetünket, a kapcsolatainkat, a lehetőségünket stb. → A jelenkori reformáció ilyen kihívás, melyben megfogalmazzuk küldetésünket, kihívásainkat, határainkat. Itt mutatkozik meg, a hitvallásban kire számíthatunk. Kevesen vagyunk, nem engedhetjük meg a széthúzás luxusát. Együtt kell munkálkodnunk, különben szétesünk.

3. A zsidók reagálása (5). Ellentétes kötőszóval kezdődik a reagálásról való híradás: „De”. Mert Nem úgy reagáltak, mint ahogy az várható volt. → Isten népe, még a fenyegetésekre, a problémákra sem úgy reagál, mint mások. Képes a problémák és pusztítások árját feltartóztatni. Pl.: a munkának az értékét az mutatja, hogy milyen problémát vagyunk képesek megoldani (ezért magasabb a fizetése a szívsebésznek, mint egy takarítónak). Akár milyen nagy is legyen a gond. Mert a legnagyobb erő van velünk, Akinek nem lehet ellenállni. Isten megígérte a prófétájának, hogy küzdenek ellened, de nem győzhetnek feletted. Mind a két megállapítás egyformán igaz (a harc és a győzelem). Csak mi ne legyünk soha „Isten ellen harcolók”. Ez állandó félelme volt a Biblia személyeinek.

3.1. Nem adtak választ. A) Tehát nem adták ki az építők nevét. → Az Isten népe összefog és megvéd. Az kell, hogy mindenki érezze közöttünk: biztonságban van. Itt nem adnak ki, nem vagyok kiszolgáltatva, nem árulnak el (kétes előnyökért, biztonságért, a szorításon való engedésért, anyagi javakért, elnézésért stb.), hm. védenek. Az erős és vonzó közösségnek ez a védelem az egyik legfontosabb sajátossága. A mindenkor biztos védelem, az egyik legfontosabb igény, a bizonytalan és folyamatos árulásokat produkáló korunkban. Pl.: árulásnak éli meg a gyerek az óvodában, amikor megígéri a szülő, hogy azonnal jön, de csak késő este jön és utolsónak viszik el; árulásnak éli meg a tanuló az iskolában, amikor a barátja nem áll ki mellette, amikor a többiek gúnyolták; árulásnak éli meg a feleség, amikor a férj védi meg, amikor az anyósa sértegette; árulásnak

éli meg a polgár, amikor az állam nem megvédi, hanem kizsákmányolja stb. Pedig mindezeknek a retorikája a védelemről szólnak. S az árulások nagyon mély sebeket ejtenek. B) Csak az értéket nem szabad kiadni. De a bűn mellett nem szabad kiállni, a bűnnek nem szabad falazni. Az ördög a bajtársiasság és az összetartás eszméjét is felhasználhatja a pusztító bűn takargatására. Pl.: takargatjuk a házastárs, a testvér szenvedélyét és rossz szokását, a „nem teregetjük ki a szennyest” (ami máskor nagyon fontos alapelv) jelszavával nem visszük szakemberhez és mi sem beszélünk a problémáról. Végül egy megbomlott osztályközösség, család, munkahely van. Amelynél legfeljebb „az én nem árultam el” sovány illúziója maradt, s a bűn pedig miattunk úszta meg és lépett túl nevetve rajtunk. C) Meg kell találni az őszinte és gyógyító beszéd közegét. Ahol a probléma és a bűn megbeszélése nem árulás, hanem gyógyító cselekedet. Ez a lelkigondozói közeg. Lelkigondozói tereket kell az Egyházunkban létrehozni. Pl.: Kodolányi János, a baranyai fogyással és egykézéssel szemben, a legfőbb megoldást, a lelkigondozásban látta.

3.2. A zsidók vénein volt Isten szeme. Tehát a vének és nem a fiatalok voltak a frontvonalban. Mert: A) Már tapasztaltak voltak. → Az idős kor, a tapasztalatával tud szolgálni. Nem is okvetlenül a testi erejével. Tudja, mi mennyit ér és minek mennyi jelentőséget kell tulajdonítani (hol van ez félénk öreg képtől, amikor az idős ember kiszorul a társadalomból, nem ért semmit, kiszolgáltatottnak érzi magát). B) Nekik nincs veszíteni valójuk. A fiatalok előtt még az élet és a jövő. Tehát ebben emberi józanság van. → Az idős kornak, egyik sajátossága, az önfeláldozás. Teljesen ellentétes ez a zsigori és fősvény öreg-képtől. Ahol egymástól sajnálják, ha neki (véleményünk szerint) nem is járna. C) Ezen az időseken van rajta Isten szeme. Ezt ők nagyon jól tudják: Isten figyeli az eseményeket. Ha a testi szemek meg is homályosodnak, de a lelki szemek egyre élesebben látnak. S jobban látják a valóságot, mint a fiatalok. → Az idős ember teljességlátása szükséges egy társadalom megmaradásához és győzelméhez. Ezt a bölcs öregséget ki kell bontakoztatni. Ezen múlik a jövő győzelme. Az idős kor kibontakozásánál a fiatal feladata, a megbecsült figyelem (a kirekesztés helyett), az idős feladata, a világban való részvétel (a kivonulás helyett).

3.3. Ameddig tudták, végezték a munkát. Tehát a leállítás esetleges királyi parancsáig. Minél többet akartak addig elvégezni. Mert: A) Amit lehet azt teszik meg. → Nem az a fontos, hogy mit érünk el, hanem a lehetőségeink szerint megteszünk e mindent. Meg kell tanulni

így szemlélni a dolgainkat. Ha az eredményt vagyunk csak hajlandóak nézni, akkor gyilkos konkurenciaharcokban, állandó elégedetlenségben és kódot kudarcban vagyunk. Pl.: ha egy szolgálat eleve eredmény centrikus, minden mást figyelmen kívül hagyva, akkor az állandó elégedetlenség és lelkiismeretfurdalás miatt feladjuk. B) Kifejezték a közvetlen és irigy ellenség felé, hogy nem félünk tőletek (semmit sem ér a ti szavatok a mi számunkra). Ezzel bizonyára az ellenség dühét még inkább kiváltották. Nem provokáltak, csak dolgoztak. → A kis dolgokon és embereken, meg kell tanulni nagyvonalúan túllépni. Pl.: nem foglalkozok olyan eseményekkel, megjegyzésekkel, hírekkel, beírásokkal, rémítő eredményekkel melyek csak azért vannak, hogy akasszák meg és lehetőleg tegyék tönkre a jó folyamataimat (a szolgálatot, a családot, a kapcsolatokat, a hitet, a küldetést stb.). Ezeket nem szabad beengedni az életünkbe. Ameddig lehet, ezeket át kell lépni, vagy kikerülni, velük igyekezni nem konfrontálódni. S egy idő után, talán maguktól is elmúlnak. Sokkal békésebb életünk lesz, ezzel a nagyvonalúsággal. C) Biztosan tudták a küldetésüket: fel kell építeni a templomot. S akár milyen kis időt is használnak ki, akkor is előrébb vannak. → Amit meg tudunk egy nap tenni, azt ki kell használni. Mert holnap már nehezebb lesz belekezdeni. Nem szabad az alkalmakat elengedni, hanem azokat áron is meg kell ragadni.